

MR/2014-2020/21(01)

Minister Inwestycji i Rozwoju

Wytuczne w zakresie korzystania z usług ekspertów w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020

Zatwierdzam

Jerzy Kwieciński

Minister Inwestycji i Rozwoju

(zatwierdzono elektronicznie)

Warszawa, 22 marca 2018 r.

Spis treści

Słownik pojęć.....	3
Rozdział 1 – Podstawa prawna	4
Rozdział 2 – Zakres i cel wytycznych	4
Rozdział 3 – Rola i status ekspertów	4
Rozdział 4 – Kandydaci na ekspertów	5
Rozdział 5 – Wykaz kandydatów na ekspertów.....	6
Rozdział 6 – Umowa z ekspertem	7
Rozdział 7 – Bezstronność eksperta	8
Podrozdział 7.1 – Oświadczenie o bezstronności.....	9
Podrozdział 7.2 – Inne okoliczności budzące wątpliwości w zakresie bezstronności.....	9
Rozdział 8 – Ocena pracy ekspertów i akredytacja kandydatów na ekspertów.....	11

Słownik pojęć

Użyte w wytycznych pojęcia oznaczają:

- 1) rozporządzenie ogólne – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, s. 320, z późn. zm.);
- 2) ustawa – ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2017 r. poz. 1460, z późn. zm.);
- 3) beneficjent – podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt 10 rozporządzenia ogólnego, oraz podmiot, o którym mowa w art. 63 rozporządzenia ogólnego;
- 4) decyzja o dofinansowaniu projektu – decyzja, o której mowa w art. 2 pkt 2 ustawy;
- 5) ekspert – ekspert, o którym mowa w art. 68a ustawy;
- 6) kandydat na eksperta – osoba ubiegająca się o wpis do wykazu kandydatów na ekspertów, o którym mowa w art. 68a ust. 11 ustawy, albo osoba wpisana do tego wykazu;
- 7) projekt – przedsięwzięcie, o którym mowa w art. 2 pkt 18 ustawy;
- 8) umowa o dofinansowanie projektu – umowa, o której mowa w art. 2 pkt 26 lit. a i b ustawy;
- 9) właściwa instytucja – instytucja zarządzająca (IZ), instytucja pośrednicząca (IP) albo instytucja wdrażająca (IW), której zostały powierzone określone kompetencje związane z korzystaniem z usług ekspertów w ramach programu operacyjnego;
- 10) wnioskodawca – podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt 28 ustawy;
- 11) wytyczne – wytyczne, o których mowa w art. 2 pkt 32 ustawy.

Rozdział 1 – Podstawa prawna

Wytyczne w zakresie korzystania z usług ekspertów w ramach programów operacyjnych zostały opracowane na podstawie art. 5 ust. 1 pkt 11 ustawy.

Rozdział 2 – Zakres i cel wytycznych

- 1) Celem wytycznych jest zapewnienie jednolitego stosowania przez właściwe instytucje przepisów w zakresie korzystania z usług ekspertów.
- 2) Wytyczne są skierowane do instytucji uczestniczących w realizacji krajowych programów operacyjnych i regionalnych programów operacyjnych.
- 3) Wytyczne obowiązują w okresie realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020.
- 4) Wytyczne nie mają zastosowania do programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Rozdział 3 – Rola i status ekspertów

- 1) Eksperci mogą być wyznaczeni do:
 - a) udziału w wyborze projektów do dofinansowania,
 - b) wykonywania zadań związanych z realizacją praw i obowiązków właściwej instytucji wynikających z umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu.
- 2) Udział ekspertów w wyborze projektów do dofinansowania może polegać w szczególności na uczestniczeniu w:
 - a) ocenie spełniania kryteriów wyboru projektów,
 - b) weryfikacji, przed podpisaniem umowy o dofinansowanie lub przed wydaniem decyzji o dofinansowaniu, spełnienia przez projekt wszystkich kryteriów wyboru projektów, na podstawie których został wybrany do dofinansowania,
 - c) rozpatrywaniu protestów.
- 3) Wykonywanie przez ekspertów zadań związanych z realizacją praw i obowiązków właściwej instytucji wynikających z umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu (z uwzględnieniem art. 68a ust. 7 ustawy) może dotyczyć w szczególności udziału w:
 - a) kontroli realizacji projektu, w tym weryfikacji wniosków beneficjenta o płatność,
 - b) monitorowaniu postępów w realizacji projektu, w tym założonych wskaźników,

- c) procesie opiniowania kwestii związanych ze sposobem realizacji projektu objętego umową o dofinansowanie projektu/decyzją o dofinansowaniu projektu.
- 4) Rola eksperta świadczącego usługi może mieć charakter:
- a) opiniodawczo-doradczy – co oznacza, że rozstrzygnięcie nie ma charakteru wiążącego dla właściwej instytucji i nie musi ona go uwzględniać,
 - b) rozstrzygający – co oznacza, że rozstrzygnięcie ma charakter wiążący dla właściwej instytucji i musi ona je uwzględnić.
- 5) Rolę eksperta świadczącego usługi określają wewnętrzne procedury właściwej instytucji oraz umowa zawarta z ekspertem.
- 6) Odpowiedzialność wobec osób trzecich za skutki usług świadczonych przez ekspertów ponosi właściwa instytucja. Nie wyklucza to odpowiedzialności ekspertów względem właściwej instytucji z tytułu niewykonania lub nienależycie świadczonych usług, określonej w umowie zawartej z ekspertem.
- 7) Kandydat na eksperta wpisany do wykazu kandydatów na ekspertów właściwej instytucji uzyskuje status eksperta z chwilą zawarcia z tą instytucją umowy.
- 8) Właściwa instytucja wybiera kandydata na eksperta, z którym zamierza podpisać umowę. Uprawnienie to oraz wyznaczenie eksperta ma charakter uznaniowy i daje właściwej instytucji możliwość wybierania osób dysponujących odpowiednim doświadczeniem lub specyficzną wiedzą. Wybór kandydata na eksperta i wyznaczenie eksperta nie musi uwzględniać dodatkowych wymogów proceduralnych, w tym związanych ze stosowaniem zasady konkurencyjności.
- 9) Pracownik podmiotu (urzędu) pełniącego rolę właściwej instytucji nie może być ekspertem uczestniczącym w:
- a) wyborze projektów przeprowadzanym przez tę instytucję,
 - b) realizacji zadań właściwej instytucji wynikających z umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu, która odpowiednio jest stroną tej umowy albo wydała tę decyzję.

Rozdział 4 – Kandydaci na ekspertów

- 1) Właściwa instytucja zapewnia funkcjonowanie przejrzystego systemu naboru kandydatów na ekspertów w ramach danego programu operacyjnego poprzez:

- a) ustanawianie w ramach danego naboru, dla danej dziedziny jednolitych wymagań dla kandydatów na ekspertów,
 - b) upublicznianie zasad naboru kandydatów na ekspertów, w tym warunków wpisywania do wykazu kandydatów na ekspertów,
 - c) upublicznianie wyników naborów,
 - d) uzasadnianie odmowy wpisania do wykazu kandydatów na ekspertów.
- 2) Właściwa instytucja organizuje nabór kandydatów na ekspertów w zależności od potrzeb.
- 3) Kandydaci na ekspertów muszą spełniać przesłanki, o których mowa w art. 68a ust. 3 ustawy.
- 4) Właściwa instytucja przeprowadzając nabór kandydatów na ekspertów odbiera od kandydata na eksperta oświadczenie o spełnianiu przesłanek, o których mowa w art. 68a ust. 3 ustawy. Oświadczenie jest składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, o czym właściwa instytucja poucza kandydata na eksperta przed złożeniem oświadczenia. Oświadczenie składane w odniesieniu do przesłanek, o których mowa w art. 68a ust. 3 pkt 4 ustawy obejmuje potwierdzenie prawdziwości dokumentów.
- 5) Właściwa instytucja weryfikuje spełnianie przez kandydatów na ekspertów przesłanek, o których mowa w art. 68a ust. 3 ustawy:
- a) pkt 1-3 – na podstawie przedstawionego oświadczenia o spełnieniu tych przesłanek,
 - b) pkt 4 – na podstawie dokumentów oraz przedstawionego oświadczenia o ich prawdziwości.
- Dodatkowo weryfikacja przesłanek, o których mowa w art. 68a ust. 3 pkt 4 ustawy, może polegać na przeprowadzeniu rozmów kwalifikacyjnych lub testów.
- 6) Właściwa instytucja poucza kandydata na eksperta o obowiązku niezwłocznego informowania jej o okolicznościach, które powodują zaprzestanie spełniania przesłanek, o których mowa w art. 68a ust. 3 ustawy.

Rozdział 5 – Wykaz kandydatów na ekspertów

- 1) Właściwa instytucja prowadzi wykaz kandydatów na ekspertów, zgodnie z art. 68a ust. 11-14 ustawy.

- 2) Wykaz kandydatów na ekspertów zawiera elementy określone w art. 68a ust. 12 ustawy.
- 3) Wykaz jest zamieszczany na stronie internetowej właściwej instytucji.
- 4) Właściwa instytucja wpisuje do wykazu kandydatów na ekspertów kandydata na eksperta, wobec którego potwierdziła spełnianie przesłanek, o których mowa w art. 68a ust. 3 ustawy.
- 5) Właściwa instytucja prowadząc wykaz kandydatów na ekspertów oraz korzystając z usług ekspertów stosuje obowiązujące przepisy prawa dotyczące ochrony danych osobowych. Związane jest to między innymi z koniecznością wyrażenia przez kandydata na eksperta zgody na przetwarzanie danych osobowych w związku z naborem kandydatów na ekspertów (proces rekrutacji) oraz wyznaczaniem ekspertów (w przypadku przechowywania dokumentacji aplikacyjnej na potrzeby tego procesu).
- 6) Właściwa instytucja w celu zapewnienia aktualności danych, zawartych w wykazie kandydatów na ekspertów, aktualizuje je na podstawie informacji przekazanych przez kandydatów na ekspertów.
- 7) Właściwa instytucja wykreśla kandydata na eksperta z wykazu kandydatów na ekspertów w przypadku zaistnienia przesłanek, o których mowa w art. 68a ust.13 ustawy.
- 8) W przypadku wykreślenia kandydata na eksperta z wykazu kandydatów na ekspertów, niezależnie od przyczyny, ponowny wpis do wykazu jest możliwy nie wcześniej niż po upływie roku od dnia wykreślenia. Złożenie wniosku o ponowny wpis do wykazu nie jest warunkowane ogłoszeniem przez właściwą instytucję naboru kandydatów na ekspertów w danej dziedzinie. Wniosek o ponowny wpis do wykazu jest rozpatrywany, o ile w terminie złożenia wniosku dany wykaz jest wciąż prowadzony przez właściwą instytucję.
- 9) Ponowny wpis do wykazu musi zostać poprzedzony procedurami przewidzianymi dla kandydatów na ekspertów w art. 68a ust. 2-10 ustawy.

Rozdział 6 – Umowa z ekspertem

- 1) Umowa zawarta z ekspertem może odnosić się do realizacji konkretnej usługi, być zawarta na określony czas lub przyjąć formę umowy ramowej.
- 2) Umowa zawarta z ekspertem może mieć charakter nieodpłatny.
- 3) Umowa zawarta z ekspertem określa w szczególności elementy, o których mowa w art. 68a ust. 6 ustawy. Ponadto celowe jest, aby w umowie określić:
 - a) obowiązki eksperta,

- b) okres, na jaki została zawarta umowa,
 - c) wysokość wynagrodzenia przysługującego ekspertowi za usługi będące przedmiotem umowy i warunki jego zapłaty, jeżeli umowa ma charakter odpłatny,
 - d) zobowiązanie eksperta do zachowania w tajemnicy wszystkich informacji przekazanych mu przez właściwą instytucję w związku z wykonywaną usługą,
 - e) zobowiązanie eksperta do poinformowania właściwej instytucji o znanych mu okolicznościach, o których mowa w art. 68a ust. 10 ustawy,
 - f) zasady postępowania w zakresie wyłączenia eksperta z wykonywania usług, o których mowa w rozdziale 3 pkt 3, w sytuacji uprawdopodobnienia istnienia przesłanek, o których mowa w art. 68a ust.10 ustawy,
 - g) zasady odpowiedzialności eksperta, w tym finansowej, za wykonywanie usługi w sytuacji zaprzestania spełniania przesłanek, o których mowa w art. 68a ust. 3 pkt 1-3 oraz pkt 4 ustawy – w zakresie utraty wymaganych uprawnień,
 - h) zasady odpowiedzialności eksperta względem właściwej instytucji z tytułu niewykonania lub nienależyte świadczonych usług,
 - i) zasady rozwiązania umowy.
- 4) Zasady oceny pracy eksperta, zawarte w umowie z ekspertem, określają między innymi częstotliwość jej dokonywania oraz dotyczą co najmniej oceny sposobu wykonywania przez eksperta obowiązków określonych w tej umowie.
- 5) Warunki oceny negatywnej dla eksperta są określone w umowie zawartej z ekspertem.
- 6) Ocena negatywna pracy eksperta stanowi przesłankę wykreślenia z wykazu kandydatów na ekspertów tylko wówczas, gdy stanowi tak umowa zawarta z ekspertem.

Rozdział 7 – Bezstronność eksperta

W sytuacji zaistnienia którejkolwiek z przesłanek, o których mowa w art. 24 § 1 i 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz.1257), związanej z usługą świadczoną przez eksperta, właściwa instytucja wyłącza eksperta ze świadczenia tej usługi, zgodnie z art. 68a ust. 8 ustawy.

Podrozdział 7.1 – Oświadczenie o bezstronności

- 1) Warunkiem korzystania z usług eksperta jest złożenie przez niego oświadczenia dotyczącego jego bezstronności, o którym mowa w art. 68a ust. 9 ustawy, za każdym razem przed rozpoczęciem świadczenia usługi eksperckiej. Oświadczenie składane jest pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, o czym właściwa instytucja poucza eksperta.
- 2) Oświadczenie, o którym mowa w pkt 1, uwzględnia elementy określone w art. 68a ust. 7 i 8 ustawy, które służą zagwarantowaniu, że:
 - a) kandydat na eksperta, który brał udział w wyborze projektu, nie będzie realizował zadań związanych z realizacją praw i obowiązków właściwej instytucji wynikających z umowy o dofinansowanie tego projektu albo decyzji o dofinansowaniu tego projektu,
 - b) nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 24 § 1 i 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, w relacjach eksperta:
 - i. z wnioskodawcą lub z partnerem w projekcie partnerskim – w przypadku udziału eksperta w danym wyborze projektów w trybie pozakonkursowym,
 - ii. ze wszystkimi wnioskodawcami lub z partnerami w projektach partnerskich – w przypadku udziału eksperta w wyborze projektów w danym konkursie albo danej rundzie konkursu, na moment złożenia oświadczenia,
 - iii. z beneficjentem lub z partnerem w projekcie partnerskim – w przypadku wykonywania przez eksperta zadań związanych z realizacją praw i obowiązków właściwej instytucji wynikających z umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu.
- 3) Niepodpisanie przez eksperta oświadczenia, o którym mowa w pkt 1, stanowi podstawę rozwiązania z nim umowy albo odstąpienia od podpisania z nim umowy, albo wyłączenia go ze świadczenia danej usługi.

Podrozdział 7.2 – Inne okoliczności budzące wątpliwości w zakresie bezstronności

- 1) Zgodnie z art. 68a ust. 10 ustawy, jeżeli zostanie uprawdopodobnione istnienie okoliczności innych niż ustalone na podstawie art. 68a ust. 7 i 8 ustawy, które mogą wywołać wątpliwości co do bezstronności eksperta, właściwa instytucja:

- a) wyłącza eksperta z udziału w wyborze projektów albo ujawnia okoliczności budzące wątpliwości co do bezstronności eksperta uczestniczącego w wyborze projektów,
 - b) ujawnia okoliczności budzące wątpliwości co do bezstronności eksperta przy wykonywaniu zadań związanych z realizacją praw i obowiązków właściwej instytucji wynikających z umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu.
- 2) Wyłączenie z wykonywania zadań związanych z realizacją praw i obowiązków właściwej instytucji wynikających z umowy o dofinansowanie projektu albo decyzji o dofinansowaniu projektu, w razie wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 68a ust. 10 ustawy następuje na podstawie postanowień umowy, o których mowa w rozdziale 6 pkt 3 lit. f.
- 3) Właściwa instytucja ujawnia okoliczności budzące wątpliwości co do bezstronności eksperta, o których mowa w pkt 1 lit. a, w szczególności, gdy ze względu na wysoki stopień skomplikowania projektów i wąski zakres przedmiotowy projektów krąg wnioskodawców i uczestniczących w wyborze ich projektów ekspertów jest bardzo ograniczony, a jednocześnie udział ekspertów w wyborze tych projektów do dofinansowania jest konieczny.
- 4) Za inne okoliczności, o których mowa w pkt 1, uznaje się w szczególności sytuację, w której ekspert:
- a) w ustalonym przez właściwą instytucję okresie pozostawał w stosunku pracy lub zawarł umowę zlecenia lub umowę o dzieło z wnioskodawcą lub podmiotem składającym wniosek, lub beneficjentem, lub był członkiem organów zarządzających lub organów nadzorczych wnioskodawcy, lub beneficjenta; zastrzeżenie to należy odnieść odpowiednio do partnerów w projekcie partnerskim,
 - b) w ustalonym przez właściwą instytucję okresie był związany stosunkiem pracy lub zawarł umowę zlecenia lub umowę o dzieło z którymkolwiek wnioskodawcą lub którymkolwiek podmiotem składającym wniosek, lub był członkiem organów zarządzających, lub organów nadzorczych któregośkolwiek wnioskodawcy, którego projekt konkuruje o dofinansowanie z projektem będącym przedmiotem świadczonej przez eksperta usług; zastrzeżenie to należy odnieść odpowiednio do partnerów w projektach partnerskich.

Rozdział 8 – Ocena pracy ekspertów i akredytacja kandydatów na ekspertów

- 1) Właściwa instytucja, która zawarła umowę z ekspertem, ocenia pracę eksperta.
- 2) Ocena może zakończyć się wynikiem pozytywnym albo negatywnym.
- 3) Właściwa instytucja może zdecydować o wprowadzeniu w ramach danego programu operacyjnego systemu akredytacji kandydatów na ekspertów. Akredytacja kandydata na eksperta oznacza, że współpraca właściwej instytucji z danym ekspertem była oceniana pozytywnie oraz że osoba ta rozwijała wiedzę przydatną do prawidłowego wykonywania obowiązków eksperta.
- 4) Warunkami otrzymania akredytacji, które należy spełnić łącznie, są:
 - a) co najmniej trzykrotna pozytywna ocena pracy eksperta,
 - b) udział w szkoleniach uznanych przez właściwą instytucję za przydatne dla prawidłowego wykonywania obowiązków przez eksperta oraz ukończenie ich zgodnie z określonymi wymogami.
- 5) Negatywna ocena prowadzi do utraty przez eksperta akredytacji, jeżeli ją posiada.
- 6) Właściwa instytucja zamieszcza na swojej stronie internetowej listę kandydatów na ekspertów, którzy otrzymali akredytację, po wcześniejszym uzyskaniu ich zgody na publikację tych informacji.